

יום ראשון 20 נובמבר 2016
יום ראשון י"ט חשון תשע"ז

יועצים חינוכיים

ופסיכולוגים חינוכיים,

יום המאבק הבינלאומי למניעת אלימות כלפי נשים חל ב-25 בנובמבר וחל מידי שנה מאז שהוכרז על ידי האו"ם ב-1999 כיום המיועד למאבק באלימות כלפי נשים.

ביום זה מערכת החינוך תקדם שיח ותגביר את המודעות בקרב צוותי החינוך והתלמידים בנוגע לאלימות כלפי נשים ותפעיל סדנאות והרצאות בנושא.

ביום זה נדגיש מספר היבטים:

1. אלימות כלפי נשים, היא תופעה חברתית, החוצה גבולות, מגזרים ותרבויות. "אלימות נגד נשים" היא כל מעשה של אלימות מבוססת-מגדר המופנית כלפי אישה מפני שהיא אישה. תוצאותיה גורמות לנפגעת לנזק או סבל גופני, מיני, פסיכולוגי ו/או כלכלי. האלימות יכולה לכלול איומים במעשים בלבד, ו/או מעשים ממשיים לרבות כפייה או שלילה שרירותית של חירות האשה. (אמנת איסטנבול 2005). "אלימות במשפחה" היא כל מעשה של אלימות גופנית, מינית, פסיכולוגית או כלכלית המתרחשת בתוך המשפחה או התא הביתי או בין בני זוג או שותפים בעבר או בהווה, בין אם מבצע העבירה חולק או חלק אותו מגורים עם הקורבן. (אמנת איסטנבול 2005).
2. אלימות במשפחה ו/או כלפי נשים בלבד מיועדת להשיג שליטה, צייתנות וכניעה של הדמויות אליהן היא מופנית. הילדים והנוער, בגילאים השונים, החשופים למעשי אלימות במשפחתם, נפגעים ממנה ישירות, או בעקיפין, בהיותם עדים לאלימות כלפי אמהותיהם או בני משפחה נוספים או עקב היותם קורבנות שלה. נמצא כי ילדים החיים בסביבה אלימה מושפעים ממנה הן בטווח הקרוב והן בטווח הארוך. ברמה הרגשית הילדים חווים רגשות עזים של אובדן, עצב, בלבול, אשמה, פחד ותחושת חוסר בטחון. הם בעלי קשיי הסתגלות ובמקרים רבים נוטים לאלימות. (מתוך תקציר מאמר איזיקוביץ, וינשטוק ואנוש 1998).
3. במקרים רבים, הקשר היחיד של משפחות המצויות במצוקת אלימות, עם גוף ציבורי ממסדי, הוא רק באמצעות הילדים הלומדים במסגרת חינוכית כלשהי. זהו הסיכוי היחיד לעצור את מעגל האלימות והסיכון, באמצעות התערבות טיפולית וחוקית. לפיכך חשובה ביותר ערנותם של הצוותים החינוכיים לרמזים ומידע באשר לאפשרות קיומה של מצוקה כזאת במשפחותיהם של הילדים הלומדים במערכת החינוך.
4. למשרד החינוך נהלים המופיעים בחוזרי מנכ"ל:
א. "מניעת התעללות בקטינים ובחסרי ישע" המתייחס לחובת הדיווח של איש החינוך לדווח לעו"ס לחוק נוער כאשר עולה חשד לפגיעה בילדים במשפחה.
חוזר הוראות הקבע ט/3(ב), "חובת הדיווח על עברה בקטין על פי חוק וחקירת תלמידים קרבתות או כעדים" 2 בנובמבר 2008.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף א' שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף תכניות סיוע ומניעה

ג. חוזר מנכ"ל "**מניעת אלימות במשפחה - חובת היידוע**" מתייחס לחובות של איש החינוך ליידע את ההורה המוכה (לרוב האישה), כאשר עולה חשד לאלימות בין בני זוג, בדבר זכותו/ה לפנות לעזרה באחד מהמרכזים המטפלים בנושא האלימות במשפחה בהתאם לפרסום בחוזר מנכ"ל. 14-2.1 **מניעת אלימות במשפחה - חובת היידוע – "הנחיות לעובדי מערכת החינוך בדבר יישום תיקון מס' 7 לחוק למניעת אלימות" 10 ביוני 2014.**

5. **עבודה עם מתבגרים:** שבוע זה אמור להוות נדבך נוסף לעבודה השוטפת בתכנית "**חברות וזוגיות ללא אלימות**". התוכנית "חברות וזוגיות ללא אלימות" היא חלק מתוכנית כישורי חיים לחטיבה העליונה העוסקת בזוגיות בטווח שבין ההיבט הנורמטיבי וההיבט הפתולוגי. התוכנית מפתחת את היכולות לחיות בזוגיות ובקשר תוך כיבוד הזולת, צרכיו ורצונותיו ובמקביל מסמנת את הגבולות האדומים שחצייתם הופכת זוגיות בריאה וטובה לזוגיות פוגעת ואלימה. התוכנית פותחה בשפה העברית והותאמה לחברה הערבית. שיח עם תלמידים על הקשר הזוגי מזמין דיאלוג על משמעות ומהות הקשר, על מושגים כמו נתינה, קבלה ערבות הדדית, על המרחב שבין אינטימיות לאוטונומיה, על דפוסי תקשורת הבונים קשר לעומת אלה המעכבים את הקשר, על התמודדות עם קונפליקטים, על השלמה מול פרידה ועוד.

מוצעים לפניכם, אנשי שפ"י חומרים רלוונטיים לקראת היום הבינלאומי שיחול ב-25 בחודש. רכזי ומדריכי היחידה למיניות ומניעת פגיעה עומדים לרשותכם לחשיבה והיוועצות.

איריס (מנדה) בן יעקב
מנהלת היחידה למיניות ומניעת פגיעה בילדים ובני נוער